

efeptui. Cu cât acea lucrare este mai complicată, cu cât este răspunderea împreună cu acea lucrare mai mare, cu atât mai mult este datorința noastră, ca înainte de începerea ei, să grijim și să cunoaștem perfect mijloacele ce voim a le folosi întru atingerea scopului fixat; iar de altă parte, să ne dăm seama de toate piedecile, cari ne vor îngreuna munca începută.

Și oare care muncă este mai complicată și mai plină de răspundere ca cea de educator? Și dacă educația este ocupațiune complicată și — putem zice — foarte delicată, nu este oare datorința educatorului să cunoască toți acei factori, dela cari atârână succesul ori ne-succesul muncii sale? Fără îndoială, că da! Între factorii, cari au un rol hotărâtor asupra direcției — bune, rele — în care să dezvoaltă micul copilăș, de o importanță deosebită este — negreșit — natura individuală — sau cu un cuvânt: individualitatea copilului. Iată prima piedecă, de care se izbește educătorul în nizuința-i frumoasă de a exercita o înrâurire asupra sufletului băiatului, cu scopul de a-l perfecționa până la cel mai înalt grad posibil. Dar ce-e de făcut, ca să putem delătura — după posibilitate — această piedecă? Trebuie să cunoaștem cât să poate mai bine acest factor natural al educației, apoi în planul educației noastre să ținem cont de el.

Ce este dar individualitatea? Nu este altceva decât totalitatea însușirilor și dispozițiilor permanente ale ființei elevului, prin cari el se deosebește de semenii săi. Aceste însușiri sânt parte înăscute în elev, parte câștigate. Ele pot fi mai departe bune sau rele; deci nu în tot cazul îngreunează munca educatorului. Aceste însușiri, cari alcătuiesc natura individuală a omului, trebuiesc temeinic cunoscute, dacă vrem, ca educația să-și arate roadele sale. „Oare țăranul nu învață a cunoaște boul său, pe care îl întrebuințază? Și oare păstorul nu cercetează și el natura oilor sale? Și voi, cari întrebuințați pe om și ziceți, că îl scutiți și îl hrăniți, pentruce nu vă luați și voi osteneala țăranului pentru boul său? Pentruce nu aveți și voi îngrijirea păstorului pentru oile sale?“ (Pestalozzi)

Insușirile moștenite ale elevului să bazează pe o anumită structură a organismului, îndeosebi a sistemului nervos, pe care structură o câștigă prin moștenire dela strămoșii săi. Așadară ereditatea are un rol mare în formarea individualității. Acest adevăr l-au cunoscut oamenii și în timpurile mai vechi. Nero, împăratul roman, când i-s'a adus la cunoștință, că fetița lui era să scoată ochii unui copil, răs-

punse râzind: „Îmi pare bine, că constat prin aceasta că-i cu adevărat copila mea“ (Vezi: G. Aslan: Educația prin sine însuș; pag. 31). Legea eredității e recunoscută de toți. Numai prin ea ne putem esplica asemănarea între copii și părinți, sau copii și bunicii lor. Ea ne transmite caracterele speței și ale rasei. Aceste caractere nu să pot transforma prin educație. Iată spre ilustrarea acestui fapt un caz amintit de G. Aslan, în opul său: Educația prin sine însuș. „În urma unei lupte între Spanioli și Negri, într'o insulă din Filipine, să prinde un copil negru mic de trei ani. Acest copil e luat în capitala coloniilor spaniole, în Manilla, și acolo e cerut și adoptat de un American. Americanul îl botează Pedrito, îngrijește bine de el, îl dă la școala din localitate, apoi îl ia cu dânsul în Europa. Pedrito învață pe lângă limba spaniolă limba franceză și engleză, învață bunele maniere ca un adevărat nobil așa încât făcea impresia, că e civilizată în toată puterea cuvântului.

După o călătorie de doi ani în Europa, Americanul se întoarce în Manilla împreună cu Pedrito. Care-i fu mirarea însă, când după 2 luni dela înapoiere, Pedrito se făcu nevăzut. Îmbrăcat europenește, poate chiar în mare ținută, Pedrito a fugit în munți la vechii lui tovarăși de copilărie, a re'ntrat în rândul nomazilor. Instinctul, apucăturile lui înăscute, combătute atât timp prin educație, amortite de morfina civilizației, s'au trezit cu violență, în aerul în care născuse Pedrito, și-l mânăra cu puterea fatalității de unde fusese răpit.

Toate cercetările fură zădarnice. După trecere de timp, un om de știință, ce făcea excursii prin munții din jurul Manillei, vede pe un vârf de munți o ceată de Negri. I-să pare un spectacol interesant și se pregătește a schița un tablou. Deodată unul din Negri vine spre el și-l întreabă într'o englezască curată, dacă nu cunoaște pe un American Graham, care se găsește probabil în Manilla. Era Pedrito. El îi povestește întregul lui roman trăit printre albi, și cu tote silințele savantului de a-l face să se întoarcă întră Europeni, hotărârea lui Pedrito de a trăi cu tovarășii lui de viață, cu semenii lui sufletești, este neclintită“. Din acest caz ne putem ușor convinge, care este tăria individualității omului. Este evident totodată ce adversar al educației este individualitatea.

Nu mai puțin este adevărat, că și însușirile, ce și le câștigă elevul prin influința mediului, asemenea nu rămân fără influință asupra dezvoltării individualității lui. Mai ales impresiunile externe, primite în primii ani ai vieții, lasă urme neșterse în sufletul copilului. De aceea și zi-

cem, dacă ne-am deprins cu o lucrare, că ni-a devenit a doua natură.

Cât de mult influențază mediul asupra individualității o putem vedea zilnic în viața practică. Când cineva vrea să învețe o meserie oarecare, va învăța-o mai ușor, dacă se află în mijlocul mai multor indivizi, cari au aceeași meserie, decât într'un mediu izolat, să zicem, numai cu instructorul său. Între indivizi, cari trăesc în același mediu, să dezvoltă mai cu ușurință o prietenie strânsă, decât în caz contrar. La cei din urmă, numai după un contact mai îndelungat.

Cunoscând acum factorii de cari este condiționată individualitatea elevului, ușor vom putea afla, unde și de ce educația ajunge în conflict cu individualitatea. Este știut, că scopul educației este, a da elevului o cultură multilaterală, adecă a-i face cunoscută întreaga viață a naturii, precum și omenească. Deoarece însă la aceasta să recere un timp mult mai îndelungat, ba putem zice nici viața întreagă nu ajunge, ca să avem o cunoaștere deplină a naturii și a vieții omenești, educația din școală trebuie să deștepte în elevi, cel puțin un interes multilateral pentru tot ceace putem cunoaște în viața naturii și în viața omenească.

Și aici ajungem să ne ciocnim de individualitatea elevului. Deoarece individualitatea este predominantă de anumite aplicări, poște, pasiuni etc. și se interesează cu plăcere numai de ce stă în legătură cu însușirile ei constitutive. Ea să arată nepăsătoare față de acele lucruri, cari o depărtează de sferile ei predilecte. Așa să întâmplă apoi, că școlarul pentru anumite obiecte de învățământ n'are nici o atragere, iar cu altele se ocupă în mod deosebit. Așa să esplică și aceea, că dacă cineva, ajuns în viață, nu se poate ocupa cu obiectul ce cade în sfera lui de predilecție, să simte nefericit. Reiesă din aceasta, că individualitatea nu vrea să cedeze influențelor străine.

Avem înaintea noastră conflictul fățiș între scopul educației și individualitatea elevului. Ce e de făcut? Să strivim individualitatea? Nu să poate. Și dacă s'ar putea, nu este permis. Cu aceasta am nimici totodată și talentul, care își are baza în organismul fizic. Chiar progresul societății pretinde, ca aplicările individuale să nu fie înfrânte cu forța, căci numai acolo o societate și prin urmare cultura omenească poate da înainte, unde ocupațiunile să distribuiesc după înclinările firești.

(Urmează)

Examenele dela școlăle confesionale gr. or. rom. din protopresbiteratul Caransebeșului la finea anului școlar 1913-14.

— Observări —

În calitate de comisar școlar am luat parte ca de obicei dimpreună cu Prea On. Domn *Andrei Ghidiu* protopresbiter ca inspector școlar tractual — la toate examenele dela școlăle noastre confesionale din acest protopresbiterat și ca atare îmi țin de datorința a face asupra acelor examene unele aprecieri și observări binevoitoare, cari poate vor servi spre îndreptare unora dintre învățătorii noștri.

Când mă angajez pentru acest lucru observ, că porced din adevărată iubire și cu totul imparțial față de frații colegi și față de obiectele de învățământ încât privește tractarea lor metodică.

Examenele s'au început în 22 Mai a. c. v. și s'au ținut în :

1) *Valeadeni*. Preot e aici Ioan Meda, capelan Emanuil Pirtea, învățător George Cățana.

Școlarii îndatorați a cerceta școlă de toate zilele 124. Au cercetat școlă 94. Prezenți la examen 72. Școlă corăspunde legii, e provăzută cu cele trebuincioase. Fiind copii mulți, comuna a fost provocată să deschidă a doua clasă. Copiii să sporesc repede în comună spre cinstea poporului nostru. Starea materială a populațiunei mijlocie. Biserica s'a zidit de nou în anul 1909.

Religiunea să propune cu mult succes de preotul capelan Emanuil Pirtea. Școlă e provăzută cu bibliotecă, asemenea și parohia. Biblioteca să cetește mult. Până de prezent arată jurnalul dela anul nou începând 72 de imprumutări. Mulți ceteșc din biblioteca privată a subșcrișului, care cu bucurie le pune la dispoziție cărți bune și instructive. În comună vin aproape toate foile ce le avem noi Românii, ba ne vin și din România. Poporul cetește cu bucurie gazete, pe cari le abonează singuri. Membrii la Asociațiune avem în comună numai 9 din cauza acestui an rău economic.

Anii trecuți am avut cu mult mai mulți membrii. Anul acesta comuna a suferit foarte mari pagube în vite cornute și oi. Condițiunile de progres în comună favorabile.

Asupra examenului meu nu mă pot pronunța. L'a pronunțat în mod foarte favorabil Prea On. Domn Protopresbiter Andrei Ghidiu în cuvântul de încheere rostit în fața publicului adunat la examen.

Amintesc numai aceea, că eu în toată viața mea am urât lenea, comoditatea, am muncit în tăcere fără zgomot, fiind pururea activ în toate lucrările mele. Așa în școlă ca învățător cât și afară de școlă ca om privat. Implinidu-mi totdeauna datorința am simțit pururea o plăcere și o mângâiere sulletească deosebită.

Aceasta mă face apoi mulțămit și împăcat cu soartea.

Și acum după un serviciu continuu de 31 ani poate că mă voi și retrage dela acest oficiu într'adevăr foarte greu. Căci a instrua 70--80 de elevi împărțiți în 6 clase între împrejurările de astăzi nu e lucru ușor. Eu am servit neamului destul 31 de ani. Să vină alții mai tineri, mai energici, mai sprinteni, cari poate că vor face mai mult decât am putut eu face. Cu toate acestea nu voi înceta nici de aici înainte de a fi folositor neamului meu muncind și de aici înainte pentru luminarea și deșteptarea poporului câte zile îmi vor fi hărăzite dela bunul Dumnezeu.

2. *Brebul.* Preot tânăr Nicolae Popoviciu, învățător Floria Ivan care servește de 13 ani. Prezenți la examen 58 din 80 de elevi câți sânt înscriși Sala de învățământ corăspunzătoare, dar reclamă în fiecare au spese mari cu repararea fiind zidită pe un teren umed și fundamentul nu destul de solid. Requisitele de învățământ lipsesc în mare parte. Cercetarea școalei neregulată. Interesare puțină din partea poporenilor de cauze bisericesti, școlare și de creșterea pruncilor lor. Neinteresarea aceasta a făcut, că mai anii trecuți s'a ridicat în comună o a doua școală comunală, unde funcționează o învățtoare ce nu știe o vorbă românește. Sporiul în școală, unde copiii sânt aduși cu puterea, vă puteți inchipui cum e. Religiuinea s'a propus de preotul local, dela care să așteaptă în viitor un spor cu mult mai mare.

Celelalte obiecte de învățământ le-a propus învățtorul local cu un rezultat destul de bun; tractarea a fost metodică, disciplina bună.

Nu s'a propus Geometria, Gimnastica și Desemnul; dar în viitor să vor propune și acestea.

Învățătorul e zelos, conștiu de chemarea sa, și ș'a dat mare silință să corăspundă chemării sale și să mulțamească pe toți. Răspunsurile elevilor au fost curate, atențiunea încordată, facultățile spirituale bune.

Învățătorul își primește salariul regulat dela comuna bisricească. Armonia dintre preot învățător și poporeni e bună. Și acolo unde domnește armonia, înțelegerea, multe lucruri bune să pot punc la cale. Numai înainte pentru binele neamului.

3. *Apadia.* Preot Nicolae Cornean, învățător Ioan Cârdaș. Prezenți la examen 63 din 121 de elevi câți sânt înscriși. Clasa V și VI-a nu a fost cercetată de nici un elev. Școala corăspunde legii și e înzestrată cu cele necesare. Cercetarea școalei neregulată. Învățătorul foarte neglijent; a fost admoniat anul trecut pentru sporiul puțin ce l'a arătat cu elevii săi, anul acesta să pare că a fost și mai puțin. Eram mulțamiți până dincolo, dacă știa elevii să cetească, să scrie și să socotească cel puțin, așa însă ce e de făcut? Ni-a fost cu mirare cum poate fi un om așa de nepăsător, că e păcat strigător la cer să rămână poporul nostru din Apadia, respective copilașii noștri de acolo, speranța noastră de mâne, viitorul neamului nostru — fără creștere, fără învățatură. Când poporul nostru jertfește atâta pentru școala sa confesională e în drept să aștepte și rezultate mulțamitoare în proporțiunea cu jertfelc cele mari ce le supoartă. Să sperăm, că dojana Dlui protopop făcută cu multă bunăvoință și cu scop de îndreptare își va avea efectul dorit și învățătorul ca om tânăr își va ști trage consecințele.

4. *Delinești.* Preot Teodor Muntean, învățător Constantin Velcu. Prezenți la examen 49 elevi din 71 câți sânt înscriși. În comună este este și o școală comunală. Religiuinea precum și celelalte obiecte de învățământ le-a propus învățătorul local Constantin Velcu.

În clasa a VI nu au fost elevi. Toate obiectele de învățământ s'au propus afară de Fizică și Desemn. S'a propus mult material și acela a fost tractat metodic. Sala de învățământ e în stare bună, deși ar mai trebui făcut un ambit, ca să nu fie intrarea în sală de afară. Harte și requizite de învățământ sânt.

Învățătorul arată cu lineea anului 1913 o restanță în salar de 2000 cor. Interesare foarte puțină din partea celor chemați de cauzele bisericesti școlare. Învățătorul își dă mare silință a corăspunde chemării sale, cu toate că are să lupte cu mari greutăți, în prima linie cu chestia

salarului restant. Elevii au răspuns bine, lucrurile lor scripturisticii curate, clasificatiunea și celelalte protocoale și conspecte în rând.

5. *Ohabita.* Parohia o administrează preotul Teodor Muntean din Delinești. Învățătoare Cornelia. Dalia. Prezenți la examen 28 elevi din 35 câți sânt înscriși la școală.

Deși s'au început prelegerile târziu totuș învățtoarea a arătat progres destul de bun față de anii trecuți, când funcționa alt învățător.

Din obiectele de învățământ s'au propus religiuinea, limba română și maghiară, aritmetica și cântarea având numai două clase. Elevii au răspuns bine și frumos. Învățătoarea formându-și în fiecare an clasa nouă, va ajunge la rezultate frumoase, caci voință e și puțință. Ii zace la inimă binele și inflorirea neamului nostru. Lucrările elevilor curate, celelalte protocoale și conspecte s'au aflat în rând bun. De ar ajunge odată comuna să-și aibe și parohul ei stabil, ceea ce să sperează, că în scurt timp va fi, și progresul îi e asigurat.

6. *Rugi.* Preot Petru Suru, învățător Ianăș Belciu. Prezenți 35 de elevi din 100 câți sânt înscriși la școală. Școala e în stare foarte bună, zidită de curând. În comună s'a zidit și o școală comunală, care să va deschide la toamnă. Dacă la acca școală va veni un învățător harnic, școala confesională e perdută, caci atât preotul cât și învățătorul de acolo find oameni lipsiți de energia recerută și autoritatea delipsă ca conducători firești ai poporului nu o pot apăra. Religiuinea a propus-o preotul local. Progresul atât din religiuinea cât și din celelalte obiecte de învățământ, cu deosebire din religiuinea lasă mult, foarte mult de dorit. S'a propus foarte puțin material și acela tractat fără nici un metod, așa întâmplător și fără a-l pricepe elevii și a lăsa urme în mintea lor fragedă. Am aflat aici copii timizi, fără nici câtă vioiciuinea, par a fi tîm-piți și fără vlagă. Școala nu a putut croi din ei tipuri alese. Ți să face rău când vezi că poporul nostru pe lângă jertfele cele mari ce le aduce pentru școala sa confesională rămâne totuș fără învățatură și creștere morală. Unde vom ajunge atunci și cum putem ținea pași cu celelalte popoară conlocuitoare, cari au școale bune, învățători harnici și devotați cu trup și suflet chemării lor! Preotul și învățătorul sânt lumina care luminează unui popor calea cătră mântuire. Faceți deci lumină în mintea și inima poporului nostru.

7. *Valeaboului.* Preot Valeriu Nicolaeviciu, învățător Grigorie Lața. Prezenți la examen 42 elevi din 51 câți au fost înscriși. Aici am găsit toate în rîndueală. Religiuinea a propus-o preotul local. A propus foarte mult material și acela a fost tractat conform principiilor pedagogige. Copiii pricepeau foarte bine cele învățate și-ți era mai mare dragul de răspunsurile lor. De pe fețele tot puteai ceti vioiciuinea, deșteptăciunea și înțelegerea lucrurilor. Copiii vorbeiau tare, respicat și frumos. Învățătorul, deși suferind, ș'a dat mare silință să facă spor și a și facut. Au fost lăudați și incurajați atât preotul și învățătorul cât și școlarii lor cei bravi. Din obiectele de învățământ prescise nu s'au propus propus Istoria naturală, Fizica, Desemnul și Gimnastica; celelalte obiecte au fost propuse cu multă bunăvoință și pricepere. Învățătorul promite a propune în viitor toate obiectele de învățământ prescise. Școala e în rând bun, e provăzută cu toate cele delipsă. Progresul e favorabil.

8. *Ruginosu.* Preot Vasile Cornean, învățător substituit Timoteiu Boldea, elev privatist de pedagogie. Prezenți la examen 17 elevi din 28 câți sânt înscriși.

Comuna nu are școală. Prelegeri s'au ținut în o casă închiriată. Religioșii a propus-o tot învățătorul local, căci preotul s'a scuzat, că e morbos și nu poate propune. Învățătorul a fost diligent, a propus binișor, elevii au răspuns bine din ceea ce li s'a propus. E speranță că din acest tânăr (e pe cursul I-lea de pedagogie) va să iasă un învățător cum să cade.

(Urmează)

Școala civilă de fete din Sibiu.

Apel

În timpul din urmă s'au deschis și în sânul poporului român mai multe școli superioare de fete române. Învățământul acestora s'a organizat în conformitate cu programul oficial de studii, ca să îmbie și institutele noastre cel mai nimerit prilej ficilor poporului român pentru însușirea limbilor străine, d. p. limba maghiară, germană și franceză.

Cu deosebire în școala civilă (secundară) de fete cu internat a Asociațiunii din Sibiu să poate însuși *limba germană* în deplină măsură, deoarece în acest oraș, în precumpănire *germană* încă, mediul contribuie mult în acesată privință.

Nu e de înțeles deci, pentru ce să mai alege în continu publicul nostru cu fetițele sale pela școli străine pentru învățământul *limbii germane* ș. a., când în institutele noastre sânt făcute toate dispozițiile trebuitoare, ca să se poată învăța și acele limbi. Ba, știința pedagogiei și practica vieții ne dovedește, că paralel cu învățământul *limbii materne* și pe temelul acesteia, orice limbă străină să învăța mai temeinic, mai conștient și mai luminat.

În acest senz s'a pronunțat, constatăm cu plăcere, și Congresul Uniunii Femeilor Române din 8 Iunie a. c. Iar glasul femeii și al mamelor române e cel mai chemat glas în chestiune, pentru care numai aderența sinceră mai poate avea loc.

Apelăm deci la bunul simț al poporului român, să grăbească a înscrie fetițele sale la institutele române de învățământ, care s'au înființat din jertfele sale marimoase și pentru trebuințele sale proprii.

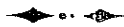
Din incredințarea On. Comitet al Asociațiunii.

Sibiu, în Iulie 1914.

Direcțiunea

școlii civile de fete a
Asociațiunii.

6—6

Știri

Majestatea sa între răniți. P. I. aduce știrea, că Maj. Sa Regele a vizitat pe răniții din spitalul Maria Josefa din Viena. Apropiindu-se Maj. Sa de doi răniți la brațe și întrebându-i ce sânt și primind răspunsul, că sânt Români Maj. Sa ș-a exprimat părerea de rău, că nu e prea tare în limba română. Unul însă era Bucovinean — a vorbit cu Maj. Sa nemțește — altul Ardelean, cu care a vorbit ungurește. La departare Maj. Sa Regele e aclamat cu „Să trăiască împăratul, Dumnezeu cu el“.

Soldați români distinși pentru vitejia lor. Monitorul oficial al armatei austro-ungare numește pe următorii soldați români distinși:

Medalia de aur pentru vitejie s'a conferit sergentului major (reg. 63) *Pavel Urs*; *medalia de argint* pentru vitejie cl. I sergentului *Ladislau Cernucan* (reg. 63), infanteristul *Nestor Matei* (reg. 62), sergentului major *Gh. Nicolaescu* (reg. art. 33), sergentului *Trișca* (reg. 30); aceeaș *medalie de cl. II* caporalului *Vasile Voina* (reg. 50), voluntarului *Eugen Palachi*, artileriștilor *Nedelo* *Bolohan*, sergentului gendarm *Petru Bican* și ordonanței *Gheorghe Moldovan* (reg. de art. 35). *Crucea militară* pentru merite cu decorațiunea de război căpitanului *Pompei Bârsan* (reg. 63). *Recunoștința majestatică* s'a exprimat locotenentului *Gh. Rimbaș* (reg. 63) și sublocot. *Octavian Oancea* (reg. 41).

Distins. Sergentmajorul *Muscoiu* dela Reg. nostru de casă 43 — carele este împușcat în sold și se află de prezent în Caransebeș ca rănit — a fost distins de Majestatea Sa cu „*medalia de aur pentru vitejie*“ pentru vitejia dovedită în fața dușmanului.

Pentru răniți. Dl Victor Popovici, fiul harnicului preot *Isaia Popovici* din Silha, a dăruit la hirotonirea sa de presbiter suma de 12 cor. fondului de ajutorare, înființat de colegii săi, în scopul de a procura răniților lectură plăcută și folositoare. Mulțămim și pe această cale, dorim ca acest gest frumos să afle cât de mulți imitatori.

Gimnaziști în război. La gimnaziul din Enwangen, în Württemberg, în clasa din urmă, nu s'au putut începe prelegerile, deoarece toți elevii sânt în război.

Sentimentul religios. Un ziar italian spune, că acum 2 săptămâni în biserica Notre Dame din Paris s'a ținut slujbă dumnezească fiind de față credincioși ca niciodată; chiar străzile din jur gemeau de mulțimea oamenilor. S'au rostit rugăciuni în limba franceză cu refrenul: „Dumnezeul puterilor, care hotărăște soarta războaelor, mântuește Franța“. Iar un militar francez spune, că ofițerii sânt cuprinși de sentimentul religios, ce mai nainte era părăsit. Ofițerimea ascultă liturgii și rostește rugăciuni. Într'o comună preotul a împărțit icoane religioase. Ceice n'au fost prezenți la distribuire, s'au dus după amez la preot să le dea și lor. Mai nainte nici pomenire de așa ceva!

Un erou din Bănat, Drapelul din Logoj scrie despre *Victor Bircea* din Vărădia: Un tânăr svelt, în etate de 23 ani și în a 11-a lună de serviciu, a plecat la război ca simplu tunar al regimentului de artilerie (honvezi) din Logoj și a venit zilele acestea acasă ca sergent, conducând un convoiu de prizoneri ruși. Eri s'a prezentat în redacția noastră cu chipiu și pantaloni dela un ofițer de Cazaci. Ne-a adus și nr-ul de Duminică al ziarului „Szegedi Napló“ (13 Sept.), care povestește vitejiile lui și ale soților săi *Ioan Hozan*, *Fr. Armean*, *Ion Flămându* și *Ion Coloriu*, toți dela regimentul nostru. Călărind dela *Busanowsky* la 25 chilometri depărtare singur, au dat 8 Cazaci de el, cari l-au primit cu ploae de gloanțe. *Bircea* s'a trântit la pământ, făcându-se mort, și apoi pe neobservate s'a târât pe brânci după Cazaci, cari ajunși într'o pădure s'au culcat. Încetinel s'a apropiat de ei, le-a luat armele și deșteptându-i i-a declarat prinși. Aducând el în tabără singur 8 Cazaci, a fost îndată avansat sergent. În alt rând a dat în o pădure de dușmani, ca pisica s'a strecurat la ai săi și venind înapoi cu ajutor a prins pe toți — 39 inși — în somn și i-a adus în tabăra sa cu cai cu tot. Odată a prins 12 spioni ruși și a alungat cu vre-o câțiva tovarăși o sută

de Cazaci, omorând vre-o 24 din ei. După ce a adus acum prizonerii ruși până la Cașovia, a venit la regimentul său la Logoj, de unde se înapoiază iarăș pe câmpul de luptă galițian, ca să mai pună mâna pe vre-o câțiva Ruși.

Jertfa unei știri neadevărate. Soția unui lemnar din Seghedin vizitând spitalul a aflat dela un soldat, că unicul lor fiu e mort pe câmpul de luptă. Vestea aceasta într'atâta a amărât-o, că muerea s'a dus acasă și s'a otrăvit. După câteva zile a sosit în acel oraș alt transport de răniți, cari au mărturisit, că fiul lemnarului e deplin sănătos. Fiecare să se ferească de a lăși vești necontrolate.

Rugare către populația comitatului. Vice-comitele comitatului Caraș-Severin ne transpune spre publicare următoarea rugare:

Populația comitatului a dat în decursul triștilor ani trecuți dovezi strălucite despre pofta sa de jertfe. Nici acum nu s'a contrazis, în aceste vremuri grele, căci față de cei concentrați în război și-a luat partea din datoria ce revine celor rămași acasă.

Cu dragă inimă a adunat populația filerii pentru a ajuta pe cei lăsați acasă, a îmbrăca pe cei răniți cu haine și albituri, a ridica capacitatea de primire și comoditatea spitalurilor auxiliare, despre cari fapte nu pot face amintire decât cu mulțumită și recunoștință.

Acum mă adresez cu o nouă rugare către public, ca să-i cer sprijinul și jertfa pentru cei răniți în război.

Îngrijirea celor internați în spitalurile publice, auxiliare, civile și de rezervă militară este asigurată între cadrele date. Dar știm, că belșugul acestei întrețineri este limitat prin taxele de susținere. Ca să putem deci îmbunătăți această îngrijire, mai ales să facem mai variată cina și dejunul, rog onoratul public al comitatului, ca întrucât este cu puțință să ne pună la dispoziție daruri pe tot restimpul războiului în *poame, verdețuri, cartofi* (crumpi), *fasole, unsoare, slănină, făină, cărnuri de porc afumate și ouă*, cari să vor distribui sub control oficial, în mod egal între cei internați în spitaluri.

Spre orientare adaug, că darurile din Logoj și cercurile pretoriale Logoj, Timiș și Boga, se trec la spitalul public din Logoj. Cele din cercurile Făget și Birchis la primpretorele din Făget. Cele din Caransebeș și cercurile Caransebeș, Teregova și Orșova la primarul Caransebeșului. Cele din cercul Bocșa la primpretorele din Bocșa. Cele din cercul Reșița, la primpretorele din Reșița, iar cele din cercurile Oravița și Iam la primpretorele din Oravița.

Primpretorii și notarii comunali și cercuali servesc cu toate deslușirile de trebuință celor ce se interesează.

Logoj, 24 Septembrie 1914.

A. Issekutz,
vice-comite.

Blăni pentru soldați! Cu datul de 24 Septembrie ne cere d-l Iuliu Pekár, în numele subcomisiei de îmbrăcăminte a soldaților din Biroul de ajutorare în război, publicarea următoarelor:

„Vitejii noștri soldați, mai ales ceice luptă la nord, au în curând să mai lupte, afar, de cel de până acum, cu un nou dușman, cu frigul dela nord! Această luptă va fi tot atât de grea ca și cu dușmanul de mai nainte numai că în lupta aceasta pot lua parte și veni întru

ajutor și cei rămași acasă. Tocmai de aceea ne adresăm către obștea Ungariei, care și până acum a dat atâtea dovezi despre pofta sa de jertfă.

Armata este bine adiestrată, dar după ce din binefăcătoarea căldură nu este earna în liber nicicând destul, rugăm onoratul public, ca toate acele obiecte cu blăni, noi sau vechi, de cari se poate lipsi să le trimită pentru soldați la Biroul de ajutorare în război (Budapesta IV. Strada Vașului Nr. 38). Poșta primește aceste pachete pe deplin gratuit. Biroul de ajutorare primește cu drag blăni întregi (bunzi), manșoane (mufuri), pieptare, căciuli (clăbețe), mănuși, gulere de blană etc., și le utilizează și le prelucră după trebuință. Aceste cadouri bune calde venite dela inimi bune, vor fi cel mai plăcut bun pentru vitejii noștri. În numele subcomisiei regnicolare a Biroului de ajutorare în război: Iuliu Pekár“.

Îngrijiți-vă de poame uscate și de compoturi. În vremile critice pe cari le-am ajuns și cari pot ținea încă mult, ficcare trebuie să fie cu mare băgare de seamă, ca să aibă cele necesare pentru hrana zilnică. Războiul cumplit cine știe ce ne rezervă pentru la iarnă. De aceea ministrul de agricultură atrage atenția tuturor cetățenilor țării, ca să se aprovizioneze pe toate căile cu cele necesare pentru iarnă și-i îndeamnă, ca să facă și conserve din poamele, pe cari tocmai acum le culeg și cari, în parte, să devăsesc de geaba. Să atrage în special atenția, ca oamenii să coacă și să uște cât mai multe poame pe coșere și să-și puie compoturi. Ministrul a îndatorat toate școlile de agricultură precum și celelalte instituții, cari dispun de mijloace de conservat poamele, ca să stee gratuit la dispoziția publicului, ajutându-l să-și puie conserve pentru iarnă. Pentru întrebuințarea lor nu să plătește nici un fel de taxă, ci să dau numai lemnele necesare de foc.

Preoțimea și învățătorimea noastră să sfătuiască pe credincioși a se îngriji pe toate căile cu puțință de prevederea cu conserve pentru iarnă.

1—3

Bibliografie.

Cosinzeana. Nr. 38. Ce s'a petrecut în Parisu împresurat la 1870? Brăurile unei cetăți moderne. Progrese. Rânduri mărunte. Soldaților (poezie). O bucată de pâne. Împlinire (poezie). O amintire. Codrului de lângă moară. Pașa dela Ianina.

Cuvântul Adevărului Nr. 10 are următorul cuprins: Procesele matrimoniale, Dr Nicolae Brînzeu. Predică pe Dumineca după Înălțarea sfintei Cruci. Predică pe Dumineca I-a după Înălțarea sfintei Cruci. Predică pe Dumineca II-a după Înălțarea sfintei Cruci. Predică pe Dumineca III-a după Înălțarea sfintei Cruci. Rubrica Pastorală: Sărbătoarea adormirii Preacurarei în zi de Vineri (Im). Cronică: (Benedict al XV-lea (Redacția). Propunerea religiunii în școlile elementare din dieceza Logojului. (Im). „Cinstitul Paraclis“... (Im). O predică de Dr Augustin Bunea. Metropolia Bălgradului (nb) Poșta Redacției.

Concure.

Pe baza decisului Ven. Conzistoriu diecezan Nr. 3293 B. 1914 să escrie concurs la parohia III-a pentru alegerea de paroh la parohia de elasa II-a din **Bocșa-română**, protopresbiteratul Bocșa-montană, cu termen de recurs de 30 zile dela prima publicare în „Foaia diecezană“.

Emolumentele sânt:

1. Sesiunea parohială.
2. Birul și stola uzuată.

Doritorii de a ocupa acest post au să-și trimită recurselc instruate conform „Statutului organic“ și „Regulamentului pentru parohii“, adresate comitetului parohial gr. or. din Bocșa-română, Prea On. Domn Mihail Gașpar, protopresbiter în Bocșa-montană.

Recurenții sânt poftiți ca, cu prealabila încunoștințare a protopresbiterului tractual, să se prezinte în vr'o Duminecă sau sârbătoare în s. biserică din Bocșa-română, spre a-și arăta desteritarea în cântare, oficiare și oratorie, dar nicidecum în ziua alegerii.

Bocșa-română, din ședința comitetului parohial ținută în 6:19 Iulie 1914.

Petru Vuc,
președ. com. paroh. 2—3

Miron Popoviciu,
notarul comit. paroh.

În conțelegere cu mine: *Mihail Gașpar*, protopop.

Ghilad (Gilád) din ședința comitetului parohial, ținută în 10:23 August 1914.

George Breban 2—3 **Nicolae Chicomban**
cons. reg., preș. com. par. paroh, not. adhoc.

În conțelegere cu mine. *Augustin Ghilezan* protoprsb.

Pentru ocuparea de *învățătoare* la școala confesională ort. romană din **Voivodint** (Vaidalak), protopresbiteratul Verșeț, să escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“

Emolumentele sânt:

1. Salar fundamental dela comuna bisericască 1000 cor., plusul întregire dela stat;
2. Pentru participarea la adunarea generală și conferințele învățătoarești 30 cor;
3. Scripturistica 10 cor;
4. Cuartir în natură cu grădină de legumi.

Aleasa învățătoare e îndatorată pelângă instruirea școlară a propunc fetițelor lucrul de mână, a cerceta regulat sf. biserică, a conduce tincrimea școlară la sf biserică la toate slujbele dzeicști și a o supraveghea.

Recurențele au a-și subșterne petițiile P. Onoratului Oficiu protopresbiteral ort. român din Verșeț și sânt poftite a se prezenta în comună înainte de alegere.

Voivodint (Vajdalak) în 29 August 1914.

Ioan Andreescu 2—3 **Ilie Prodan**
preș. com. par. not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Traian Oprea*, protopresb.

Pentru îndeplinirea definitivă a postului de *învățător* dela școala noastră gr. or. romană din **Toager** să escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia diecezană“.

Emolumentele sânt:

1. Salar fundamental 1200 cor.
2. Uzufructul alor 3 jughere de pământ dela comuna politică lăsate cu ocazia commasării în folosița învățătorului cu un venit anual de 150—200 cor. În caz, că comuna politice ar putea detrage acest pământ dela învățător comuna bisericască în schimb nu da învățătorului nici o despăgubire.
3. Pentru conferințe și adunarea generală, dacă va participa, 36 cor.
4. Dela înmormântări și parastase, unde va fi poftit, 1 cor.
5. Pentru agendele scripturistice de notar al comitetului și sinodului parohial și pentru facerea socoților bisericęști și ale cultului 40 cor.
6. Cuartir cu grădină de legumi în natură.

Alesul învățător este îndatorat a instrua tinerimea școlară, a cerceta sânta biserică, a conduce tinerimea școlară la biserică și a-o instrua în cântările bisericęști, și a purta cantoratul în și afară de biserică.

Preferiți vor aceia, cari pot înfița și conduce cor bisericesc.

Pe basa ordinațiunii Ven. Conzistor diecezan dd. 7 Iulie 1914 Nr. 4105 B. ex. 1914 să escrie concurs de *capelan temporal* pe lângă neputinciosul paroh Aureliu Drăgan din parohia de cl. I a comunei gr. or. rom. din **Ghilad**, protopresbiteratul Ciacovei, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia diecezană“.

Emolumentele sânt:

1. $\frac{1}{2}$ (jumătate) din pământul sesional de 50 jugh² 598 st.□, care face 25 jugh. 299 st.□ pământ arător.
2. $\frac{1}{2}$ (jumătate) din venitul capitalului de espropriere ce să cuvine susnumitului paroh;
3. $\frac{1}{2}$ (jumătate) din stola uzitată;
4. $\frac{1}{2}$ (jumătate) din birul parohial uzitat.

Alesul capelan arc să solviască toate dările după aceste emolumente.

Concurenții cualificiți pentru parohii de cl. I să-și înainteze rugările — adresate comitetului parohial — Prea On. Domn Augustin Ghilezan, protopresbiter în Ciacova (Csák) — având după prealabila încunoștințare a protopresbiterului tractual a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în sf. biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântare, tipic și oratorie bisericască, nu însă în ziua alegerii.

Ceice doresc a ocupa acest post sânt rugați a se prezenta sub durata concursului în sânta biserică din loc spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale, cu prealabila încunoștințare a Prea Onoratului Domn protopop Augustin Ghilezan, căruia își vor înainta și petițiile de concurs.

Toager (Togyér) din ședința comitetului parohial ținută la 24 August 1914.

Aureliu Maghețiu 3-3
preot preș. com. par.

Ioan Belciu
not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Augustin Ghilezan*, protopresbiter.

LISTA CĂRȚILOR

pentru bibliotecile populare din metropolia ort.-română a Transilvaniei și Ungariei.

Continuare la Nr. 37.

III. Cărți de istorie.

1. Adamescu Gh., Istoria literaturii române (Biblioteca C. pentru toți Nr. 847-850)	1-50
2. Bălan I., Iancu de Hunyad (Biblioteca Noastră Nr. 2)	28
3. Bunea Dr Aug., Stăpânii Țării Oitului, Acad. Română	1-
4. Coșbuc G., Povestea unei coroane de oțel	1-
5. " Războiul nostru pentru neatârnuare	1-
6. " Din țara Basarabilor (Bibl. Steaua Nr. 1)	20-
7. Cujbă S., Viața și luptele lui Stefan cel Mare	25-
8. Costin Miron, Letopisețele țării Moldovei	60-
9. Dăian Dr E., Ursu Broina	20-
10. Densușeanu O., Tradiții și legende (Bibl. pentru toți Nr. 600)	30-
11. Dobrescu N., Antim Ivireanul (Bibl. Steaua Nr. 20)	20-
12. Drăgălina P., Din Ist. Banatului Severin (Bibl. Noastră)	2-24
13. Grămadă I., Din Bucovina de altădată	20-
14. Iorga N., Din faptele străbunilor	1-50
15. Irimescu-Cândești, Aurel Vlaicu	50-
16. Lecca O. G., Istoria Țiganilor, (Bibl. Noastră Nr. 8-9)	56-
17. Lupaș I. Dr., De demuit	30-
18. " Andrei Baron de Șaguna	3-
19. Lazăr V., Icoane din viața vechilor Greci (Bibl. Asoc. 2 volume) a	20-
20. Mălescu N., Cronica pe scurt a Românilor	45-
21. Moldovan S., Ardealul, 2 volume	1-80
22. " Nichita Balica	20-
23. " Ulise, regele din Itaca	20-
24. Neculcea I., O seamă de cuvinte	95-
25. " Letopisețul țării Moldovii	80-
26. Negruzzi C., Aprodul Purice	65-
27. " Alexandru Lăpușneanu	65-
28. Onciul D., Din Istoria României (Bibl. pentru toți Nr. 361-362)	60-
29. Odobescu A., Moșii și Curcanii (Bibl. p. toți Nr. 473)	30-
30. " Mihnea cel rău și Doamna Chiajma	50-
31. " Cinci povestiri (Bibliot. Noastră Nr. 41)	28-
32. Pațița R., Din Țara Țopilor	1-60
33. Popescu N. D., Constantin Brâncoveanu	80-
34. Popea N., Andrei Baron de Șaguna	5-
35. Sincal G., Din Cronica lui. (Bibl. pentru toți Nr. 697)	30-
36. Slavici I., Andrei Baron de Șaguna	50-
37. Uroche Gr., Domnii țării Moldovei și vieța lor	50-
38. Vlahuță A., Din trecutul nostru	3-

IV. Cărți despre sănătate (Igienă).

1. Alexandrescu, Cunoașterea boalelor la animale și vindecarea lor	1-
2. Dobrescu Dr A., Cum să trăim? (Bibliot. Asociațiunii)	30-
3. Bucur Dr Ioan, Câteva rele incuib. la popul. dela sate	30-
4. Crăiniceanu Dr Gh., Igiena țăranului român, Editura Academiei Române	5-
5. Ettlinger Dr I., Sfaturi către mame	1-50
6. Felix Dr I., Povește pentru păstrarea sănătății	50-
7. " Medicul poporului	20-
8. " Laptele, puterea sa ca hrană și prod. lui	50-

9. " Povește despre hrana țăranului	50-
10. Hiescu-Lespezi Dr, Răvașele unui doctor (I-III), a	30-
11. Sadoveanu M., Povestiri de sărbători (Bibl. pentru toți Nr. 234-235)	60-
12. Iacobson Dr, Cum trebuie să hrănim copiii	30-
13. Manolescu Dr N., Igiena țăranului, Ed. Acad. Române	5-
14. Marcu-Roșianu, Alcoolismul	1-10
15. Mironescu Dr, Cura de slăbit și de îngrășat (Bib. Minerva)	30-
16. Pop Ioan Dr, Tutunul	40-
17. " Despre cel dintâi ajutor la vătămări ale ochilor	40-
18. " Malaria, Alcoolul și sistemul nervos, Arterioscleroza (Morbil bătrânețelor), Morburile infecțioase ale copiilor, O reformă a traiului nostru	50-
19. Stavridi C. D., Îngrijirea copiilor nou născuți	60-
20. Stoica S., Igiena copilului dela naștere până la 7 ani	1-
21. " Dietica poporală	1-

V. Cărți de economie și de drept.

1. Bălășel T., Cascle și curțile țărănești	C. 20-
2. Brezeanu V. S., Economia vitelor (2 părți)	1-50
3. Brote E., Ținerea vitelor	24-
4. " Trifoiul	24-
5. Brote A., Însușirile de credit Reiffeisen	1-60
6. Comșa D., Prăsirea pomilor	24-
7. Cosciuc A., Lucrarea pământului	30-
8. " Nutrirea animalelor de casă	1-50
9. Gorovei A., Carte despre datorii și drepturi	40-
10. Hodoș Astra, De ale pomăritului	25-
11. Hodoș Zotti, Masa efînă, Carte de bucate simplă	1-20
12. Iosif N., Creșterea pomilor	30-
13. " Viierul român	30-
14. Kern H., Monilia, o nouă boală a pomilor	10-
25. Kogălniceanu V. M., Povește despre grădinile de legumi	50-
16. Moldovan Dr V., Despre testament	20-
17. Munteanu, Legea veterinară	80-
18. Negruțiu I. F., Grădina de legume	30-
19. " Cultura cucuruzului	20-
20. " Nutrețul măestrit	20-
21. Pamfile T., Agricultură la Români (Edit. Acad. Rom.)	5-
22. " Industria casnică la Români (Edit. Acad. Rom.)	10-
23. Popescu D., Confectionarea pălăriilor de paie	50-
24. Popovici-Lupa M., Agricultură	1-80
25. " Îngrășarea câmpurilor	50-
26. " Uscarea poamelor și altor fructe	50-
27. " Povește despre grădinile de legume	50-
28. Sandu C., Sfaturile unui plugar luminat	50-
29. " Scrisori către plugari	50-
30. Sfaturi și îndrumări în afaceri de dare	50-
31. Secula Iudita, Economia de casă	3-30
32. Solferd, Creșterea viermilor de mătasă	50-
33. Todică G., Poșta, telegraful, telefonul	20-
34. " Vulcanismul	20-
35. Minerva Cosma, Album de țesături și cusături rom.	12-